

'پرخاشگری' در دانش‌آموزان افغانی مقیم ایران

آناهیتا خدابخشکی کولایی^۱، فاطمه اشرفی^۲، اسداله همتی‌منش^۳

۱. استادیار مشاوره خانواده، دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی، دانشکده علوم رفتاری

۲. رئیس هیات مدیره انجمن دفاع از پناهندگان(حامی)، تهران

۳. کارشناس ارشد مشاوره، آموزش و پرورش منطقه ۲۰ تهران

تاریخ دریافت مقاله: ۹۰/۴/۲۲

تاریخ پذیرش مقاله: ۹۰/۴/۲۳

مهاجرت اجباری که غالباً به تبع جنگ و ویرانی صورت می‌گیرد، همیشه با تبعات روانی و اجتماعی بالایی همراه می‌باشد. خیلی وقت‌ها افراد برای کنار آمدن با شرایط زندگی جدید چاره‌ای جز استفاده از روش‌های ناکارآمد تربیتی و دفاعی مثل پرخاشگری ندارند. غالباً، دیده شده که پرخاشگری در مهاجرانی که به اجبار یا تحت شرایط خاص وطن خود را ترک کرده‌اند، بسیار بالاتر از جمعیت‌های عادی است.

به نظر می‌رسد برگزاری کارگاه‌های آموزشی و درمانی همچون؛ والدگری مثبت و آگاه‌سازی مهاجران از تبعات خشونت می‌تواند به روند کاهش میزان خشونت در این مهاجران بکاهد. به هر حال، با توجه به این‌که این افراد در کشور میزبان زندگی می‌کنند برای همین پرداختن به امر آموزش و آگاه‌رسانی بسیار ارزشمند است. هم‌چنین، ارائه مشاوره و روان‌درمانی به کودکانی که به شدت آسیب‌های روانی دیده‌اند، بسیار حائز اهمیت است. اما نباید خانواده درمانی و مشاوره با محیط خانواده را نیز از نظر دور پنداشت. [م ت ع پ ز، ۱۳۹۰؛ ۱۳(ویژنامه ۱): ۵۳]

References:

1. Khodabakhshi-Koolae A, Ashrafi F. [Effectiveness of anger control skills training on reduces aggressiveness among Afghan girls and boys students in Tehran] Persian. Proceeding of the 3rd national congress of children and adolescents psychiatry. Tehran: University of social welfare and rehabilitation sciences; 2010.
2. Khodabakhshi-Koolae A, Hossienian S. [The study of history of physical and sexual abuse among runaway girls] Persian. Psychol Sci J 2003; 9: 18-25.
3. Khodabakhshi-Koolae A. [A study of aggressiveness among work and street children in Tehran] Persian. Proceeding of the 1st national congress of communities in Tehran. Tehran: University of Tehran; 2003.

پرخاشگری، کشتش و یا گرایشی در فرد است که به صورت زدن، کشتن و ویران کردن خود را نشان می‌دهد. پرخاشگری با تغییر شرایط زندگی و محیطی افراد نیز متحول می‌شود. مهاجرت اجباری یا غیراجباری یعنی زیستن در محیطی که افراد برای ادامه زندگی با مشکل مواجه‌اند. بسیاری از اوقات برای کنار آمدن با مشکلات زندگی پرخاشگری تنها راه به جا مانده است.^۱

این مطالعه با توجه به تعداد بالای مهاجران افغانی و به منظور بررسی میزان پرخاشگری در بین دانش‌آموزان افغانی مقیم ایران انجام شد، تا با آگاهی از میزان پرخاشگری اقدامات و مداخله‌های لازم جهت کاهش آن صورت گیرد. این مطالعه توصیفی و علی-مقایسه‌ای بر روی ۱۰۰ نفر از دانش‌آموزان پایه اول، دوم، سوم و چهارم مدارس افغانی سید احمد خمینی (شور آباد) و امام رضا (کن) شهر تهران که زیر نظر موسسه غیر انتفاعی حامی می‌باشد، انجام شد. نمونه‌گیری به صورت تصادفی انجام شد. میانگین سنی دانش‌آموزان ۱۱/۱ سال (۷-۱۷ سال) بود. ابزار گردآوری اطلاعات، پرسشنامه جمعیت شناختی و پرسشنامه پرخاشگری و خشم کودکان می‌باشد. این پرسشنامه ۳۹ سوالی می‌باشد و از اعتبار بالایی (۰/۷۴) برخوردار می‌باشد.^۲ یافته‌ها نشان داد که ۸۸ درصد از دانش‌آموزان پرخاشگری بالایی دارند. پرخاشگری در دانش‌آموزان پسر در مقایسه با دانش‌آموزان دختر بیشتر بود که این اختلاف معنی دار ($p=0/001$) بود.

در خانواده‌های مهاجر خشونت بین والدین رایج است، به طوری که خشونت نسبت به خانواده‌های عادی بسیار شدیدتر و به مراتب بیشتر است.^۱ والدین در خانواده‌های ناکارآمد، غالباً تاریخچه‌ی بیماری‌های روانی و سوء مصرف مواد را دارند، به طوری که خشونت در خانواده‌های آن‌ها نسبت به خانواده‌های عادی بسیار شدیدتر و به مراتب بیشتر است. هم‌چنین پرخاشگری جسمانی بین والدین شایع است.^۲ پژوهش‌ها نشان می‌دهد رفتارهای پرخاشگرانه دوران کودکی می‌تواند به عنوان یک عامل پیش‌بینی‌کننده برای بزهکاری، سوء مصرف مواد، افسردگی و افت تحصیلی باشد هم‌چنین رفتارهای ضد اجتماعی با ناتوانی‌های دوران بزرگسالی در ارتباط است.

Please cite this article as: Khodabakhshi-Koolae A, Ashrafi F, Hemmatimanesh A. Aggressiveness among Afghan refugees in Iran. Zahedan J Res Med Sci (ZJRMS) 2012; 13(suppl 1): 53.